जापानिज इन्सेफलाइटिस जोखिमयुक्त क्षेत्रहरू

- धानखेत तथा स्थिर पानी भएका तथा पानी जमेका क्षेत्रहरू
- सुँगुर तथा हाँस फार्म नजिकका बस्ती

जापानिज इन्सेफलाइटिसका लक्षणहरू

सामान्य लक्षणहरु :

- ज्वरो आउनु
- टाउको दुख्नु
- वाकवाकी लाग्नु वा बान्ता हुनु
- कमजोरी महसुस हुनु

गम्भीर लक्षणहरू :

- उच्च ज्वरो (१०२ डिग्री फरेनहाइट भन्दा बढी)
- टाउको बेसरी दुख्नु
- शरीरमा कम्पन हुनु
- अर्धचेत वा बेहोस हुनु
- शारीरिक कमजोरी वा पक्षाधात हुनु
- कोमामा पुग्नु

गम्भीर अवस्थामा मस्तिष्कमा स्थायी क्षति, पक्षाघात वा मृत्यु पनि हुन सक्छ ।

कस्ता व्यक्ति बढी जोखिममा हुन्छन्?

- १५ वर्षमुनिका बालबालिका
- धानबाली, सुँगुर तथा हाँस फार्म नजिकका बासिन्दा
- कृषक तथा ग्रामीण क्षेत्रका मानिसहरू
- प्रकोप प्रभावित क्षेत्रमा यात्रा गर्ने वा बसाइँ सर्नेह

जापानिज इन्सेफलाइटिसबाट कसरी जोगिने?

यो रोगको कुनै निश्चित उपचार छैन, तर यसबाट जोगिन सकिन्छ ।

कसरी जोगिन सकिन्छ ?

१. खोप लगाऔं (सबैभन्दा प्रभावकारी उपाय) :

- जापानिज इन्सेफलाइटिसविरुद्धको खोप सुरक्षित र प्रभावकारी छ
- नेपाल सरकारले जापानिज इन्सेफलाइटिस विरुद्धको खोप राष्ट्रिय खोप कार्यक्रममा समावेश गरेको छ ।
- १२ महिनाका बालबालिका वा छुट भएमा ५ वर्षसम्म लगाउन सकिन्छ ।

२.लामखुट्टेको टोकाइबाट बच्ने उपायहरू :

- झुल प्रयोग गरेर सुत्ने ।
- घर बाहिर जाँदा लामो बाहुला भएको लुगा र पाइन्ट वा सुरुवाल लगाउने, लामखुट्टे धपाउने मलम (Mosquito repellent) लगाउने ।
- घरभित्र लामखुट्टे धपाउने धूप वा स्प्रे प्रयोग गर्ने ।

३.लामखुट्टे नियन्त्रण गर्ने :

- घर तथा घर वरिपरि पानी जम्न नदिने ।
- घर वरिपरि झाडी तथा फोहोर हटाउने ।
- पानी भण्डारण गर्ने भाँडाहरू छोपेर राख्ने ।

यदि जापानिज इन्सेफलाइटिसको शङ्का लागेमा के गर्ने?

- यदि तपाइँ वा तपाइँको नजिकका कसैलाई तलका लक्षणहरू देखिएमा तुरुन्त नजिकको स्वास्थ्य केन्द्र, अस्पताल गई परामर्श लिने ।

- उच्च ज्वरो आउने, टाउको दुख्ने
- बेहोश हुने वा शरीरमा कम्पन हुने
- हिंड्न वा बोल्न गाह्रो हुने

चाँडो उपचार गराएमा जटिलतारू घटाउन सकिन्छ ।

नेपालमा जापानिज इन्सेफलाइटिस

- यो रोग मुख्य रूपमा तराई र ग्रामीण क्षेत्रमा देखिएको छ ।
- मनसुनको समयमा (साउनदेखि कार्तिकसम्म) सङक्रमणको जोखिम बढी हुन्छ ।

थप जानकारीका लागि

सम्पर्क गर्ने स्थानहरू

- नजिकको स्वास्थ्य केन्द्र
- स्थानीय तहको स्वास्थ्य शाखा
- स्वास्थ्य कार्यालय
- प्रादेशिक स्वास्थ्य निर्देशनालय
- परिवार कल्याण महाशाखा
- डब्लु.एच.ओ.आई.पी.डी.को फिल्ड कार्यालय

स्वास्थ्य कार्यालय तथा डब्लु.एच.ओ.फिल्ड कार्यालयका सम्पर्क नम्बरहरू तलको QR कोड स्क्यान गरी पाउन सक्नुहुनेछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
परिवार कल्याण महाशाखा

World Health Organization
Nepal

जापानिज इन्सेफलाइटिस

रोगबारे जनचेतनामूलक जानकारी

जापानिज इन्सेफलाइटिस के हो?

जापानिज इन्सेफलाइटिस भाइरसबाट हुने मस्तिष्क सङक्रमण हो जुन सङक्रमित लामखुट्टेको टोकाइबाट सर्छ। यो मुख्य रूपमा ग्रामीण तथा कृषि क्षेत्रहरूमा देखिन्छ । धानबाली, दलदल र पानी जम्ने स्थानहरू लामखुट्टेहरूको लागि प्रजनन स्थल बन्ने हुनाले यस्ता क्षेत्रहरूमा सङक्रमणका जोखिम बढी हुन्छ । यदि यो गम्भीर अवस्थामा पुग्यो भने मस्तिष्क सुन्निने (Encephalitis), पक्षाघात, बेहोस हुने, कोमामा जाने वा ३० प्रतिशत सम्मको मृत्यु समेत हुन सक्छ ।

जापानिज इन्सेफलाइटिस कसरी सर्छ?

- लामखुट्टेले सङक्रमित सुँगुर/बङगुर वा जङगली चराहरू-लाई टोकेर मानिसलाई टोक्दा यो रोग सर्छ ।
- यो एउटा मानिसबाट अर्को मानिसमा सर्दैन ।
- प्रमुख वाहक लामखुट्टे Culex species हो जुन साँझपख तथा झिसमिसे बिहानीको समयमा बढी सक्रिय हुन्छ ।